

YAŞIL KÖLGƏ

دانشکده الهیات ومعارف اسلامی

گروه فقه شافعی

مباحث اصول فقه (۲)

هفته اول

استاد : دکتر مصطفی ذوالفقار طلب

دستیار: فردین قمری

محتوای جلسه اول

ادله اجمالی	نوع آن به لحاظ عقلی ونقلی	نوع آن به لحاظ ادله مورد اتفاق و اختلاف
کتاب	نقلی	مورد اتفاق
سنت	نقلی	مورد اتفاق
اجماع	نقلی	مورد اتفاق جمهور(نه همه دانشمندان دینی)
قیاس	عقلی	مورد اتفاق جمهور(نه همه مذاهب)
استحسان	عقلی	مورد اختلاف
مصالح مرسله	عقلی	مورد اختلاف
سد ذرائع	عقلی	مورد اختلاف
عرف	نقلی	مورد اختلاف
قول صحابی	نقلی	مورد اختلاف
شرع من قبلنا	نقلی	مورد اختلاف
استصحاب	عقلی	مورد اختلاف

۱– ادله واقسام آن به لحاظ مستند وموارد اتفاق واختلاف آن:

ادله در لغت جمع دلیل وبه معنای ارشاد ، ودر اصطلاح اصولیین : ما یمکن التوصل بصحیح النظر فیه الی مطلوب خبری

↓

حکم شرعی

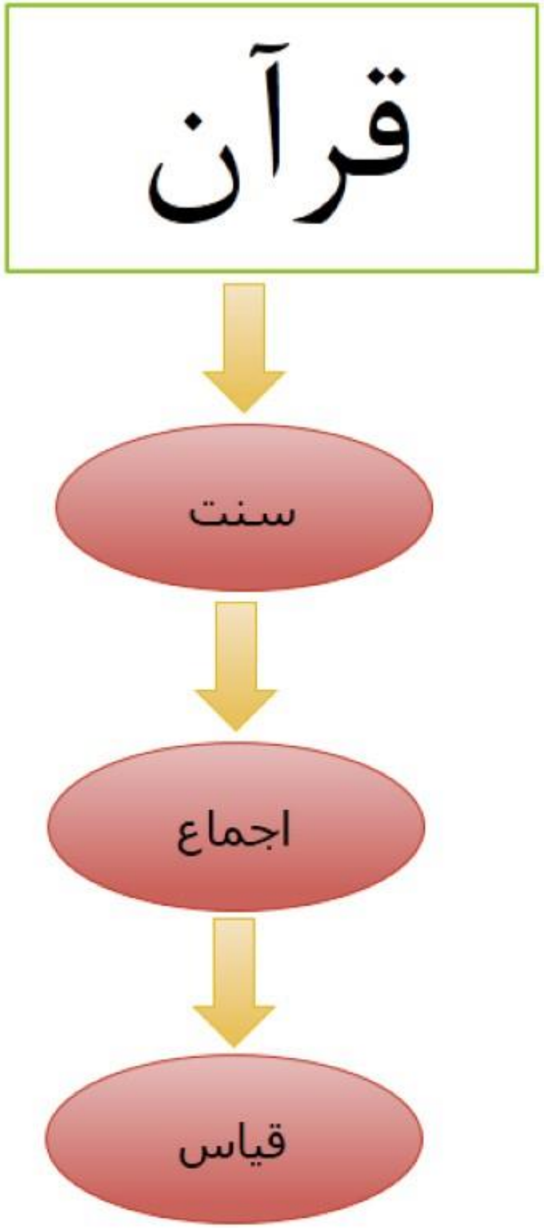
اقسام ادله به اعتبار اجمال وتفصیل:

1_ ادله اجمالی : منابع احکام شرعی که مجتهد در چارچوب آن به اجتهاد فقهی می پردازد که عبارتند از: کتاب ، سنت ، اجماع ، قیاس و....؛ که در حقیقت اصول فقه ، همان ادله اجمالی فقه می باشد

۲- ادله تفصیلی : محتوای هر یک از ادله اجمالی مرتبط با مسائل خاص آن (یکایک آیات قرآن ، یکایک احادیث ، یکایک مسائل اجماعی ، یکایک مسائل قیاس و ...)

۳-مرجع اصلی ادله ، کتاب الله (قرآن) است وادله (منابع) دیگر ؛ ادله تبعی محسوب می شوند ؛ با ذکر این نکته که «کتاب» و«سنت» دو منبع اصلی برای دیگر منابع احکام محسوب می شوند

۴- ترتیب ادله در اجتهادات فقهی (اولویت در ادله احکام)

۵- دلائل ترتیب منابع احکام:

نکته : با وجود التزام مجتهد به رعایت ترتیب ادله احکام ، اگر حکم مسئله ایی همزمان در بیش از یک منبع (منابع متعدد) وجود داشته باشد، در حقیقت بیانگرتاکید بر آن حکم شرعی است ، به طوری که دلیل آن حکم شرعی با منابع اجمالی مختلف تقویت می گردد ، اما در بیان مشروعیت ویا بیان منبع احکام این گونه مسائل باید به منبع یا دلیل اجمالی نخستین آن تاکید کرد . سپس می توان گفت که مثلا منابع دیگر نیز موید وهمسوی این حکم شرعی می باشند.

1) حدیث معاذ :

2) عمل صحابی (ابوبکر صدیق «رضی الله عنه»)

3) قول صحابی (عمر فاروق «رضی الله عنه »)